

1. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании: учеб. пособие для студ. высш. педаг-х учеб. заведений. Москва: Академия, 2005. 192 с.

2. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва: Академия, 2007. 368 с.

ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Урдзік С.М., к.т.н., urdzik@khadi.kharkov.ua

Вахтанін С.М., студент гр. ДГз-61-20,
ipwu20@gmail.com

Кривий П.П., студент гр. ДГ-61-20,
petsretrovich@gmail.com

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Важливе питання, яке необхідно вирішити у сфері професійної освіти - усунути розрив між теорією, що викладається в навчальному закладі та вимогами організацій та підприємств, що динамічно змінюються. Ліквідувати розрив між теорією і практикою доводиться підприємству, для якого забезпеченість кваліфікованими кадрами – питання життя або смерті. Кожен вирішує це питання по-своєму. Одні прикріплюють до новачків

наставників, інші розробляють та впроваджують програми навчання та адаптації. В результаті через невеликий проміжок часу отримують готового до роботи фахівця, що добре знає виробництво. Для того, щоб знайти оптимальний шлях вирішення цього питання, необхідно вивчити досвід тих, хто це завдання вже вирішив і небезуспішно. Особливий інтерес у цьому відношенні може представляти система професійної освіти Німеччини (ця країна, за оцінкою Міжнародного інституту моніторингу якості робочої сили, є одним з лідерів за рівнем кваліфікації кадрів). Взірцем побудови дуальної освіти у Європейському Союзі є система дуальної освіти Німеччини, яка перевірена десятиліттями. Ця модель дуальної системи дозволяє як найкраще поєднати у навчальному процесі і теоретичну, і практичну підготовку. Водночас із навчанням, студенти освоюють обрану професію безпосередньо на виробництві, тобто навчаються відразу у двох місцях: 1-2 дні на тиждень у навчальному закладі, залишок часу - на підприємстві. У навчальному закладі молодь отримує теоретичні знання, вивчаючи як спеціальні предмети з обраної професії, так і загальноосвітні (іноземна мова, математика, філософія). А майстри на підприємстві допомагають їм набути практичних навичок, навчають тонкощам професії, яких немає в жодному підручнику. Програма зазвичай

розрахована на три роки та завершується іспитом, який приймає комісія з представників підприємства, навчального закладу та регіональних ремісничих чи торгово-промислових палат. Випускники, які успішно склали іспит, отримують свідоцтво палати, що дає право працювати за спеціальністю.

Дуальна система за німецькою моделлю могла б бути добрим джерелом робочої сили для підприємств, що сприяло б розвитку промисловості та економіки. Це справді корисна і потрібна справа - проводити паралельно теоретичну та практичну підготовку студентів. Отже, вирішується кілька проблем. По-перше, стажист отримує необхідний досвід. Після закінчення навчального закладу йому буде найпростіше знайти постійне місце роботи. По-друге, підприємство за такого підходу до навчання буде забезпечене постійним припливом кваліфікованого персоналу. Для підприємства дуальна освіта - це можливість підготувати для себе кадри «на замовлення», забезпечивши їхню максимальну відповідність усім своїм вимогам, заощаджуючи на витратах на пошук працівників, їх переучуванні та адаптації. До того ж є можливість відібрати найкращих учнів, адже за три роки всі їхні сильні та слабкі сторони стають очевидними. У свою чергу, такий підхід мотивує учнів вчитися не для галочки. Новачки

можуть одразу працювати з повною віддачею та продуктивністю, вони добре знають життя підприємства та почуваються на ньому «своїми». Все це в сукупності сприяє закріпленню кадрів та зменшенню плинності, що важливо для виробництва. Дуальна система забезпечує плавне входження в трудову діяльність, без неминучого для інших форм навчання стресу, викликаного нестачею інформації та слабкою практичною підготовкою. Воно дозволяє не тільки навчитися виконувати конкретні трудові обов'язки, а й розвиває вміння працювати у колективі, формує відповідальність. На думку учасників дуальної системи, жодна вузівська інженерна освіта не здатна дати таке знання виробництва зсередини, як дуальне навчання, що робить його важливою сходинкою на шляху до успішної кар'єри. У безперечному вигранні залишається і держава, яка ефективно вирішує завдання підготовки кваліфікованих кадрів для своєї економіки. На відміну від України, у Німеччині основне навантаження у галузі освіти лежить на підприємствах, які витрачають на підвищення професійної кваліфікації своїх співробітників понад 40 млрд євро щорічно. Ця сума більша за ту, в яку обходиться державі утримання навчальних закладів. Держава підтримує підготовку фахівців для підприємства, фінансуючи систему освіти. Учні відвідують навчальні заклади у рамках системи

дуальної освіти. Головна ж функція держави – координація та забезпечення законодавчої бази.

Головне, що гальмує розвиток дуального навчання в нашій країні, звичайно, інвестиції. Вітчизняні підприємці здебільшого не готові вкладати кошти у підготовку кадрів. Вони віддалені від закладів освіти. Їм важко робити довгострокові прогнози. А у багатьох власників малих та середніх підприємств просто немає на це грошей. Дуальне навчання в Німеччині введено в суворі законодавчі рамки та здійснюється за допомогою торгово-промислових та ремісничих палат. З 3,6 млн. підприємств Німеччини у програмі професійного навчання задіяно 500 тисяч, причому більше половини характеризуються як дрібні та середні. Насамперед це означає, що приватний бізнес вкладає солідні кошти у підготовку фахівців потрібного профілю. Слід окремо підкреслити, що прогноз потреб у робочій силі фірми складають заздалегідь, і свій шлях до професії випускник німецької школи, який бажає здобути економічну або технічну освіту, починає не з вибору навчального закладу, а з пошуку підприємства, яке візьме його на навчання. Якщо випускник успішно проходить співбесіду, підприємство укладає з ним договір на навчання. Основи професії закладаються у спеціально створених при цьому центрах компетенцій, теоретичний

курс освоюється у професійних школах, практичні навички - на підприємстві. Навчальна програма формується на замовлення та за участю роботодавців, які, крім цього, мають можливість розподіляти обсяг навчального матеріалу з дисциплін у рамках однієї спеціальності. На теоретичну та практичну частини відводиться приблизно однакова кількість часу. У ролі викладачів виступають співробітники компанії. Звичайно, не кожен з них є природженим педагогом, але, за відгуками учнів, тільки такі викладачі можуть розповісти про те, чого немає в жодному підручнику, і показати, як і що треба робити. Головне, що потрібно від педагогів-виробничників – результативність.

На закінчення можна зробити висновок про те, що з метою підвищення ефективності профорієнтації абітурієнтів та підвищення професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів, необхідно враховувати запити роботодавця, у яких типах компаній будуть затребувані ті чи інші компетенції та які з них необхідно розвивати для просування перспективних технологій.

Література

1. Exportschlager duale Ausbildung, unter: <http://www.bundesregierung.de/Content/DE/Artikel/>

2013/04/20 13-04-24-exportschlager-duale-ausbildung.html
(Дата звернення 07.10.2021).

2. Was ist unter «duale Ausbildung» zu verstehen?,
unter: <http://www.s-hb.de/duale-ausbildung-de/> (Дата
звернення 09.10.2021).

3. Greinert W-D Geschichte der Berufsausbildung in
Deutschland, unter: [http://www.arbeitslehre.uni-
wuerzburg.de/uploads/media/Gesch.d.Berufsausb._in_Deutsch
land-Greinert.pdf](http://www.arbeitslehre.uni-wuerzburg.de/uploads/media/Gesch.d.Berufsausb._in_Deutschland-Greinert.pdf) (Дата звернення 09.10.2021).

НАПРЯМ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ

Урдзік С.М., к.т.н. urdzik@khadi.kharkov.ua

Швец В.Ю., студент гр. ДГ-31т1-19,
shvets.vadik@mail.ru

Голик Є.О, студентка гр. ДГ-22-20,
golikliza08@gmail.com

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Система дуальної професійної освіти, що сформувалася до теперішнього часу в Німеччині, виглядає наступним чином: тривалість навчання в залежності від спеціальності становить від 2 до 3,5 років. Щоб отримати навчальне місце, всі претенденти проходять тестування на відповідність до рівня знань та профпридатність. З обраним претендентом підприємство укладає